
B. MONOCOTYLEDONES.

ORDO XLIII.

P A L M A E.

C O C O S.

LINN. *Syst. veg. ed. 14. p. 985. Gen. pl. p. 537.*

497.

Pharm. PALMAE Oleum.

C*Cocos butyracea*; inermis, frondibus pinnatis:
foliis simplicibus LINN. *Suppl. pl. p. 454.*
Pindova PISON. *Ind. res nat. et med. p. 125.*
c. ic. An Palma altissima non spinosa fructu
pruniformi minore racemoso sparso SLOANE
nat. Hist. of Jam. vol. 2. p. 115. tab. 215?
An Palmiste ADANSON *Hist. nat. du Senegal*
p. 107? Arbor alta in America australi, no-
Appar. medic. Vol. V. A minatim

minatim Brasilia (PISO) et circa fodinas Ybaquenses (MUTIS) crescens.

Plures palmae fuggerunt simile oleum, vt Elaeis Guineensis LINN. (JACQU. *Hist. plantar. Amer.* p. 280.); Palma foliorum pediculis spinosis fructu pruniformi luteo oleoso, the Palm Oil - Tree SLOANE *nat. Hist. of Jam. vol. 2. p. 113. tab. 214.*, quae videtur eadem ac Palma oleosa HUGHES *nat. Hist. of Barbados, p. 111.*, vel Palma dactylifera aculeata fructu corallino maior BARRERE *Hist. nat. de la France equinoxiale, p. 87.* Item huc pertinent Phoenix dactylifera, cuius nucleus erogat oleum vel butyrum simile (WRIGHT'S *Account of the medical Plants growing in Jamaica, quae commentatio prostat in Lond. med. Journ. 1787. P. 3. p. 295.*); variae palmae spinosae, quas AUBLET (*Plantes de la Guiane Franc. tom. 2. App. p. 95.*) sinit nomine Palmiers Avoira, quarum maxima summo in pretio est aliaeque. Existimo eandem intellectam sub nomine Avoira a cl. FERMIN (*Reise durch Surinam P. 1. p. 173.*). Harum oleum pro opportunitate locorum in fines eosdem adhibetur. Sed quoniam nuperius cl. MUTIS (in LINN. *Suppl. pl. l. c.*) stirpem praefixam non solum sollertissime descripsit, sed et oleum

oleum ex ea ab incolis Americae calidioris vere in usum quotidianum erui indicavit, illi totam huius olei historiam iungam.

Fructum gerit drupaceum, obovatum, succosum, unilocularem, cuius nux durissima, oblonga, substriata. Nucleus latens, qui saporem nuclei Cocos nuciferae habet, oleum recondit, maceratione in aqua eliciendum. Hoc scopo nuces contusae et ruditer contritae ab Americanis aquae per tempus immerguntur, unde sensim nucleorum compages resoluitur ita, ut butyracea materies superficiem petat, grauior fundum occupet. Sic triplici aquae commutatione quicquid oleosi inest, eruitur (MUTIS).

PISO duplicis olei meminit, ex nucleo albi, et ex fructus cortice magis flavi. Quae in hacce narratione obscura sunt, lucem adipiscuntur iis, quae exposuit cl. AUBLET, etsi de alia specie, qui expulposa fructus parte praevia fermentatione et conuassatione et motitatione eius intra vas super igne vel et praegressa coctione eius cum aqua exprimi oleum nos edocet; ex nucleo autem sua testa valde dura exuto ignis admoti ope exprimi, vel in subsidium sumta coctione in aqua elici butyri speciem. Oleum igitur duplicis generis, tenuius,

A 2

item

item crassius, erogat idem fructus. Quod in officinis praesto est, densitatem vnguenti habet flauumque est, odoris grati fere instar Iridis Florentinae, frigore spissius fit. Rancore album euadit, tum et odorem dictum perdit. Qui igitur color et quae odoris absentia significant reiciendum esse. Bene tamen conseruatum vltra viginti annos rancoris expers persistit (QUELLMALZ *Progr. de oleo Palmae materia iniectionibus anatomicis aptissima*, Lips. 1750. p. 9.). Prouti non ex vna arbore modo prouenit, ita nec ex vna regione transmittitur, ex Africa et Jamaica australi.

Oleum hocce in Guiana inungitur corpori ad illud contra insecta et humiditatem aëris tuendum. Sed lampadibus praeterea et pigmentis inseruit. Butyrum, loco illius ex lacte, cibus in patria additur.

Vsus medicus si spectetur, communis cum aliorum oleorum vnguinoforum natura in mentem redeat. Nobis rarissimus quidem est, isque externus, quem et commendat odoris gratia, vt emolliantur solida et relaxentur. Pernionibus prurientibus vel hiantibus, item fissuris manuum hieme praecipue ex multa lotione obtingentibus vtiliter

vtiliter inungitur (BÖNNEKEN in *Fränk. Samml. vol. 2. p. 235.*) In duritie ventris tam apud adultos, quam infantes fertur prodesse insigniter (BERG. *Mat. med. p. 882.*) Est qui illud ad dissipationem nodorum arthriticorum in manibus et pedibus et dolorem inde enatum compescendum, item ad sanationem vlcera, si dehiscunt, extollit (BÖNNEKEN *l. c.*).

Pro iniectionibus anatomicis subtilioribus vtile est, vel per se syringa iniectum, vel dum eius quarta vel tertia pars cerae additur; nam altius penetrat, frigore non fragile fit, et contra corruptelam variam praeparata munit (QUELLMALZ *l. c. p. 10 sq.*).

Fructus suis pabulo in Jamaica cedit, vbi apri in primis eo valde delectantur (WRIGHT in *Lond. med. Journ. 1787. P. 3. n. 293.*).

EMPLASTRUM DIAPALMAE (V. c. c. *Ph. Würt. p. 64.*) inde nomen traxit, quum olim oleum hocce additum fuerit, sed hodie, vt par est, acquiescunt auctiori olei Oliuarum quantitate, nisi vel hocce emplastrum ad superflua referre fatius ducas.

P H O E N I X.

LINN. *Syst. veg. ed. 14. p. 985. Gen. pl. 573.*

498.

Pharm. DACTYLI (Fructus); Eorundem *Ossa.*

Phoenix dactylifera; frondibus pinnatis: foliolis ensiformibus complicatis LINN. *Spec. plant. p. 1658.* Conf. HASSELQUIST'S *Resa til heliga Landet p. 499.* Φωνιξ Graecis. Palma KÄEMPF. *Amoen. exot. p. 667. sqq. fasc. 4. tab. 1. 2.* Depicta quoque exstat in REGNAULT *Botan. Le Palmier Dattier.* Arbor nouem circiter orgyas alta, grandaeva ducentorum quin trecentorum annorum, indigena in Arabia ad maris rubri tractum et in Persia, ubi praecipue regiones, quae sinum Persicum ambiunt, occupat. Delectatur coelo torrido, feruente, ventis adurentibus ex austro agitato, solo autem fabuloso, exsucco, leui et nitroso. Ibidem itaque locorum crescit, quae reliquorum prouentuum, ad beatam vitam facientium, aquae praeprimis, inopia laborant.

Syluestres arbores humiles sunt, et formam indecoram contortam prae se ferunt, fructibus vero

vero

vero vel nullis vel nonnisi austeris et inutilibus instruuntur. Cultus igitur artificium accedat oportet, quem ipsum KAEMFFERO nemo ad hoc usque tempus sollertius persequutus est. Quoniam propagationis arborum foeminearum potissimum ratio habenda est, nec haec ex semine apte cognosci possunt: furculi foeminearum ex radice emergentès, biennes ad minimum, terrae in palmetis infiguntur (Vid. de cultura KAEMFFER.). Ad impraegnationem autem spadicum foeminearum opus est, vt masculini illis admoueantur vel operosius interferantur. Ex Asia sine dubio in Aegyptum translata haec palma fuit, vbi et copiose hodie offenditur, sicuti in Senegalia ad promontorium viride (ADANSON *Hist. nat. du Senegal*, p. 106.), et Barbaria. Transiit et maris mediterranei limites, ita vt et in Lusitania, australibus prouinciis Hispaniae (BOWLES *Voyage to Spain*; iam mihi praesto modo est versio Ital. *Introduzione alla Storia naturale di Spagna*, vol. 1. p. 319.) item prope Gades (OSBECKS *Ostind. Resa* p. 41.), praecipue Valentia, item in Sicilia, palmeta alantur. Vitat coelum temperatius. In caldariis hortorum Europaeorum vel trunco arbores destituuntur vel exiguo tantum

suffulciuntur, rarius quoque flores fructusque ferunt.

Hacce arbore loco natali omnibus fere vitae necessitatibus natura prospexit, tanto magis ibidem benefica, quum torridum clima reliquas tantum non omnes vitae suppetias arceat. Vix alia arbor hac in re cum ipsa comparari potest, quam Cocos nucifera. Haud immerito igitur diuitiae possessoris palmetorum numero Phoenicum censentur, quarum tria ad quatuor millia aliquando in vnus heri fundo numerantur. Caudex versus verticem nonnihil contractior texturam habet laxiorem et multum medullae recondit, firmior tamen in arbore aetatis prouectioris. Fissus palos et trabes domiciliis tuguriisque praebet, sepes inde parantur pro cingendis hortis; sub penuria melioris ignis pabulo foci inferuit. Quod ad exortum frondium comparet reticulatum tegmen funibus domesticis et naualibus materiem subministrat. Ex frondibus corbes vel sacculi texuntur et flabella pro insectis abigendis parantur et capitis velamina conduntur. Pro vrceis et scutellis vacuae spathae conducunt, pro scopis racemi, rel.

Ita

PHOENIX DACTYLIFERA. 9

Ita edulia varia praebet arbor, scilicet furculi ex axillis frondium prouenientes, praecipue ima harum basis, medulla ipsius comae, frondes summae tenellae in vnum adhuc conuolutae, spadiceis primordia; quae omnes partes vel manducari crudae possunt, vel cum carne veruecina coctae edi, et ex hisce bellaria varia parari fese finunt.

FRUCTUUM s. DACTYLORUM vero summum pretium constituendum est, Hi, Φαινικοβαλανοι Graecis dicti, in spadicem ramosum colliguntur. Drupam intelligimus oblongam, magnitudine prunorum, carnis, dum recens est et matura, pellucidae, mollis, dulcissimae, subrufae. Decerpuntur dactyli paullo ante maturitatem, quo tempore acerbi sunt, dein in cumulos proiecti solaribus radiis exponuntur, quo penitus emolliantur et dulcescant. In siccis, qui ad nos perueniunt, figurae conicae apice obtuso et retundato, basi subinde calyce squamoso suffulta, sub cuticula tenui coloris badii parenchyma ficcius rufo flauescens dulce et viscosum latet, vestitum intus pellicula tenera niuea tenaci in fila saepe resoluta. Semen ipsum ossium est, subcylindricum,

Λ 5

dricum,

dricum, epidermide pellucida laxè vestitum, oblongum, subrugosum, albidum apice compresso, altera parte sulco longitudinali notatum, altera hilo orbiculato in medio dorfi. — Differunt fructus in diuersis arboribus multiplici modo tam gratia saporis quam colore, mollitie, pinguedinosa facie aliisque notis, vnde varietates arborum plures, (quarum nomina diuersa KAEMPFERUS recenset *l. c. p. 704.*). Harum praestantissima KAEMPFERO iudice est, quae Dactylos regios s. Churma Siahunè fert, TAVERNIERO (*Six Voyages en Turquie tom. I. p. 686.*) autem teste ista prope Sarun in Persia crescens, forsitan eiusdem varietatis. Qui ad nos transferuntur exsiccati Barbariam vulgo patriam habent, et minoris sunt gratiae et magnitudinis, recentes autem siccis meliores (DEMANET *Hist. de l'Afrique Franc. tom. 2. p. 97.*), vnde Mauris in deliciis sunt. Multum quoque facit ad praestantiam siccationis artificium.

Multae gentes sunt, quae nulla fere alia esca vtuntur. Per longum tractum orae Arabicae plebs nonnisi dactylis et pisce salito vescitur (TAVERNIER *Voyages en Turquie en Perse etc. tom. I. p. 243.*). Mauri in ditione Maroccana australi

PHOENIX DACTYLIFERA. 11

australi abstinent pane, acquiescentes dactylis (DE ST. OLON *Relation de l'Empire de Maroc*, p. 34.). Fereula insuper multiplicis formae suppeditant. Recentes facile a ventriculo concoquuntur et alimentum salubre constituunt, tanto aptius sub isto feruore coeli, qui humores ad putredinem disponit, in qua coërcenda acor dulcibus communis summam vim habet. Praestantiores leui pressione emittunt syrapi speciem, qui vices butyri subinde in ferculis agit. Condiuntur in patria quoque dactyli hocce syrupo vel saccharo, sicque ditioribus instar cupediarum sunt. Plebi inferuit, quod post expressionem syrapi remanet, vel ficci dactyli, qui a ventriculo difficiliter digeruntur. Immaturi ad faginandos camelos vel alia animalia adhibentur. Taceo vinum fermentatione ex dactylis aqua perfusis parabile, et spiritum huius destillatione eruendum.

Dulcedo et viscosa natura pulpae dactylorum et inter medicamenta iis locum concessit. Aemulantur viribus maxime passulas et ficus, qui fructus merito, saltim apud nos, in vulgari praxi praeferendi, quum dactyli plerumque vetustate in pharmacopoliis vel indurati vel vermibus exesi
occur-

occurrant. Recentiores demulcent sanguinem, involuunt acre, fibras relaxant, caua lubricant. In stranguria igitur, tussi, raucedine, affectionibus calculosis, in suppuratione promouenda cataplasmatibus additi, non spernendi. Pretii, quod illis in hisce assignauerunt maiores nostri, vestigia adhuc supersunt in SPECIEBUS DECOCTI PECTORALIS (*Ph. Würt. p. 185.*), ELECTUARIO DIAPHOENIC. (*Ph. Paris.*) rel. Moderate adstringere sunt, qui affirmant (e. c. KAEMPF. *l. c. p. 752.*), id quod vero potius de dactylis nondum maturis accipiendum arbitror.

NUCLEORUM siue OSSIUM dignitas multo minor. Comminuta molendinis camelis proiiciuntur deficiente meliori pabulo. In Barbaria globuli inde tornantur preicatorii (HASSELQUIST *l. c. p. 1501.*).

SAGVS

S A G V S *R u m p h.*

499.

Pharm. SAGV vel SAGO *Grana.*

Sagus seu Palma farinaria RUMPH. *Herb. Amb.* vol. 1. p. 72. tab. 17. 18. Arbor Zagoe Amboinenfis SEB. *Thef.* vol. 1. p. 39. tab. 25. fig. 1. Sagoträdet, BRAAD in *Vet. Acad. Handl.* 1775. p. 142. sqq. Conf. SONNERAT *Voyage à la nouv. Guinée*, p. 188. sq. FORREST'S *Voyage to new Guinea*, p. 39. sq. Arbor crescens in insulis Moluccanis, vbi praecipue in insula Ceram frequens, item in insulis reliquis Asiae australibus, nec non in noua Guinea.

A *Cycade circinali*, cui LINNEUS *Sagu grana* adscripserat, ad hanc speciem eadem refero ex iterato scrutinio; licet omnino et aliae quaedam palmae eorundem materiem intra truncum suum foueant, *Elates syluestris* L. et *Zamiae Cycadis* LINN. *Suppl.* exemplo. *Elate* medullam quidem continet magis fibrosam, sed conuassatione et aquae maceratione farinam largitur commodam in insulis Jaua et Borneo vsitatam. Ex *Zamiae* dictae medulla Hottentotti speciem panis parant spurco quidem praeparationis modo, sed tamen
 fordidae

fordidae hominum genti alendae non inepto
(*Cycas caffra* THUNB. in *At. Vpf. nov. vol. 2.*
p. 283. fqq.).

Vix vero alia arbor, nisi *Artocarpum* ob
fructum excipias, cognita, quae alimentum salu-
tare tanta vbertate et tam exiguo labore praebet,
sive culturam arboris species, sive cibi, qui inde
redundat, praeparationem. Adulta altitudinem
triginta pedum assequitur et amplitudinem eam,
vt vix amplecti vir truncum possit. Hic ipse re-
fert lignosum tubum, pollicem circiter crassum,
medulla eduli, cui copia fibrarum per longitudi-
nem interferitur, factum. Tam per semina quam
per furculos radicum arbor sese ipsa propagat.
Cultu non indiget, sed vastas sylvas sponte con-
stituit, delectans praecipue solo paludoso; fabulosa
et excelsa loca fugit, nisi ars subueniat.

Fronium pro tegendis aedibus in India in-
signis vtilitas. Hae igitur complicatae vel asser-
culo alligatae tantam densitatem habent, vt vel
imbribus cadentibus ne gutta quidem penetret,
et rite iunctae per septem ad decem annos tecti
vicibus fungantur.

Vnica arbor grandior ad quadringentas vel
quingentas circiter libras farinae Sagu, modo
mox

mox significando praeparatae, suppeditat. Ad
 iustam maturitatem peruenisse medullam cogno-
 scitur puluere albo ex frondibus transpirante,
 quo tum temporis illae consperfae cernuntur
 (BRAAD. SONNERAT *l. c. p.* 189.). Vel per
 foramen eximitur explorationis causa tantillum
 medullae, quod nisi probam notam prae se
 ferat, foramen luto obturatur (RUMPH *l. c.*
p. 78.), et expectatur ad aliud tempus.
 Arbor vero commoda mox prope radicem
 exciditur. Truncus tum si humilior est, lon-
 gitudinem suam feruat; si vero grandior, trans-
 versim in plures partes quinque vel sex pedum
 diuiditur, et dein secundum longitudinem lignum
 supra aufertur, ita tamen vt ad extrema eius tan-
 tillae parti parcat, quo post medullam exemptam
 lintrem referat. Scilicet medulla, instrumento vel
 duro ligno in scobem subacta, eximitur, dein rur-
 sus immittitur, vt cum aqua pura affusa ligni
 vel manuum ope elaborari possit, sub quo negotio
 fibrosa pars assurgit, farinacea autem fundum pe-
 tit. Quo vero haec seorsim colligatur, applica-
 tur huius alvei parti latissimae faccus ex vagina
 pilosa foliorum Calappi, qui cribri munere fun-
 gitur, annexus vecti sursum et deorsum mobili;

fic

sic pulpa cum aqua ad cribrum appulsa, hoc nonnisi tenuissimam farinam transmittit, relicta intra alueum massa rudiori et tenaciori; sacco adiunctus canalis transfert aquam farina foetam in vas suppositum, vbi ista fundum petit, aqua ipsa autem vel per inclinationem vasis vel foramine emittitur. Fibrosum vel surfuraceum, quod remanet sagineis porcis idoneum est (RUMPH. SONNERAT.). Haecce encheiresis licet confirmetur duobus testibus aptis, longo temporis tractu diremtis: non mirum tamen, in nonnullis momentis artificia quorundam Indorum differre. Malayenses cortice trunci separato, medullam in frustula discindunt et per vnum, duos plures dies, aqua macerant, donec farinosum emollitum fuerit et fibrosum superficiem perat, quod facile aufertur. Decantata aqua, reliquum corbis immittitur et subigitur agitatione et affusa per vices aqua, donec omnis farina cum aqua effluerit in vas suppositum et subsidat, sordes autem adhuc superstites assurgant; quo crebrius ista colatur, eo magis albescit (BRAAD in *Vet. Acad. Handl.* 1775.). Farina ab hominibus in cibum vertitur. Plurima eius pars ad panem pinfendum adhibetur, parum modo ad pulvem praeparandam.

Nam

Nam humida farina non diu contra acorem muni-
niri potest. Inditur pro pane conficiendo farina
modice sicca modulis quadratis vel oblongis ex
lapide cocto cellulis variis instructo, postquam hi
primum calefacti fuerunt; sensim intra decem vel
duodecim minuta pr. temporis ista in panes vel
offas duras coit, quae eximuntur, vt nouae farinae
portioni locus sit. Figura et magnitudo panis
ceteroquin varia, color ruber vel ad rubrum ac-
cedens. Seruari sic per plures annos potest.
Dum edatur, emolliri antea aqua debet, et sale
vel aromatibus additis fercula non ingrata exhi-
bet (RUMPH. SONNERAT. FORREST.). Malayenses
farinam probe depuratam in conicas massas redu-
cunt, probeque obtectam sensim exsiccant (BRAAD).

Quod vero ad nos affertur Sagu formam
GRANORUM habet, quae ipsa serius ab Indis vi-
dentur esse inuenta, nam eorundem nullam
mentionem RUMPHIUS fecit. Nec grana ante
annum 1729. in Anglia, nec ante a. 1740. in
Gallia innotuerunt; anno autem 1744 modo in
Germania eorum vsus inualuit (STECK *Diff. de*
Sagu, Argent. p. 34.). Parantur autem ex fa-
rina nondum perfecte siccata e. c. ex partibus istis

Appar. medic. Vol. V.

B

conicis

conicis adhuc nonnihil humectis, easdem inter palmas conterendo, vt dehiscant in particulas exiguas, quae agitando in ventilabro et supra aulaeum in grana efformantur. Vt magnitudo aequalis fiat, per cribrum transmittuntur, quibus factis primum sole, dein intra lebetes ferreos super leni igne siccantur, donec arecant (BRAAD). Magnitudo horum a semine Brassicae ad illud Coriandri supraque ascendit, coloris albidus vel rubro fusci, duritiei fere lapideae. Per multos annos granulatum hoc Sagu seruari potest integrum, nec mucidum fit, si modo ab humido aëre arcetur (Vid. exemplum Sagu per 20 annos supraque incorrupti in SEBAE *Thef.* vol. 1. p. 40.), nec a vermibus facile eroditur. Vtut durum apparet: grana tamen aqua calida decocta facile mollescant, intumescunt et pellucida fiunt, et si figuram seruant, vnde sine dubio BRUCKMANNI (*Epist. itiner.* 57. p. 5.) enatus error, nihil nisi piscium oua exsiccata esse, cui vix cedit alius quorundam, semina stirpis esse. Decoctum, si refrigerit, gelatinam refert, mollem inspidam, rufam.

Similia grana parari possunt ex radice Jatrophae Manihot, pulpam eiusdem post expressio-
nem

nem venenati fucci super igne volutando, nec minus salubria sunt (FAHLBERG in *Vet. Ac. Handl.* 1786. p. 229. sq.). Sed album sic dictum Sagu ex fabis quibusdam subtiliter contritis paratur, quod tamen non eam gelatinam secum vehit, ac verum Sagu, sed illico aqua vel lacte coctum in farinam resoluitur (BRAAD *l. c.* p. 147.). Grana quoque erogat amyllum tuberum Solani tuberosi; quod ipsum fertur esse *pulvis Sagu* apud aromato-rios hinc inde extans (WRIGHT in *Lond. med. Journal* 1787. p. 295.). Ex farina triticea, aqua humectata et per setaceum transacta, grana similia parant Mauri sub nomine Cuscusu (FRIEDRICHS in *Götting. Magazin ann. 4. P. I. p. 68.*). Nempe omnia haecce cum granis Sagu in eo conueniunt, quod farinaceae naturae sunt et aquae vi in mucilaginem vel tota vel plurimam partem resoluuntur.

Oleis non soluitur Sagu, nec spiritu vini. Quod, etiamsi acescat aqua moderato igne per tempus et fermentationem subeat, spiritum inflammabilem tamen vix erogat (STECK *Diff. cit.* p. 34.), ignis actioni videtur adscribendum, quam subiit, antequam transuehatur. Forti igne tractatum destillando exhibet spiritum acidum, oleum

empyreumaticum, carbonem, ex quo alcali per aquam eruitur (STECK *l. c. p. 36. fq.*). Sed non multum verae lucis de natura vegetabilium eiusmodi experimentis accenditur.

Non minorem nutriendi vim habent haecce grana, quam pastae istae, quas Indi ex medulla arboris parant, et quas in quotidianum usum vertunt. Quum vero tota in mucilaginem non tenacem vel viscosam resoluantur, quae breui in massam sanguineam distribuitur: nutriunt absque ventriculi grauatione, et iis praecipue conducunt, qui stomachi debilitate laborant. Hinc vero fit, ut robustis non sufficiat, sed ut hi mox fatiata Sagu fame nouum edendi stimulum sentiant. Commendationi quoque cedit hoc, quod difficilius, quam cerealia in acorem degenerant, nec flatibus adeo molesta sunt. Ditorum in Europa mensas ingrediuntur haud raro iuscula, inde aqua vel iure carneo, vel lacte vel vino albo, siue, quod praestat, rubro cocta, et vario grato pro liquidi varietate additamento, succi et flauedinis Citri, Cinnamomi, sacchari rel. condita. Ars coquinaria insuper pulmenta grata (Pudding) inde inuenit. Frigidae quoque gelatinae ex Sagu
palato

palato haud parum placent. Tenellae aetati ob facilem digestionem grana haecce aqua cum tantillo lacte cocta accommodatissimum cibum largiuntur. Nec minus refarciunt egregie iacturam humorum, qua phthifici emaciantur, et acre ad febrem in hisce vellicans obtundunt, horumque vires eximie refocillant. Anglis igitur iam dudum hocce sine arriferunt. Huc et spectat ventilata Parisiis dissertatio (*An Sagou phthificis prodest? auct. MALOVIN 1729 et 1734.*). Sic in qualibet alia tabe et bonorum succorum penuria conducit et quolibet morbo, qui demulcente et obtundente remedio opus habet, quorsum arthritidis aluique profluua varia.
